

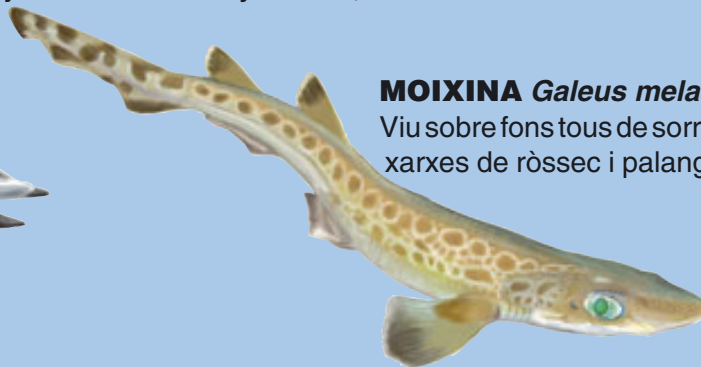
presència

Número 1900. Del 25 al 31 de juliol del 2008. Any XLIII. 0,50 €

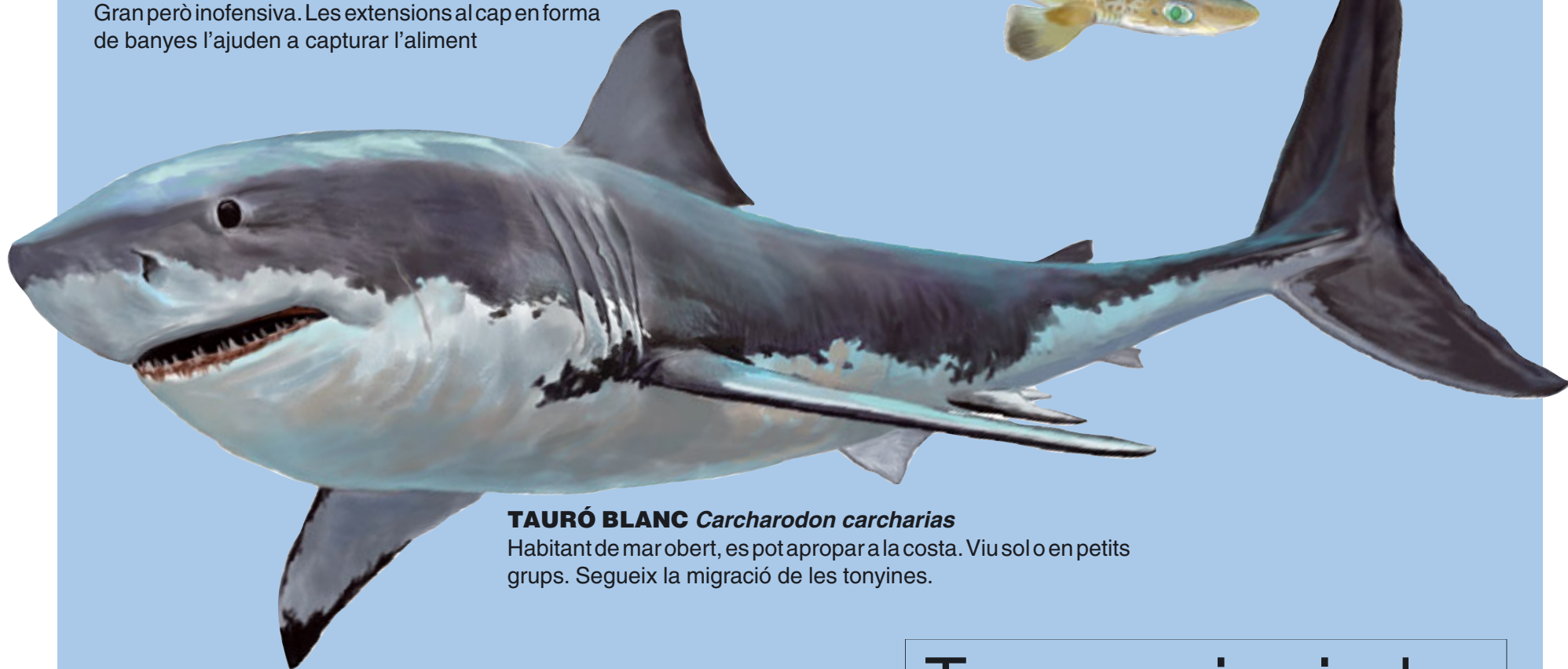
MANTA *Mobula mobular*

Gran però inofensiva. Les extensions al cap en forma de banyes l'ajuden a capturar l'aliment

MOIXINA *Galeus melastomus*

Viu sobre fons tous de sorra o fang, on es captura amb xarxes de ròsec i palangres de fondària

TAURÓ BLANC *Carcharodon carcharias*

Habitant de mar obert, es pot apropar a la costa. Viu sol o en petits grups. Segueix la migració de les tonyines.

TINTORERA *Prionace glauca*

S'apropa a la costa durant l'estiu. Pot realitzar grans desplaçaments nedant molt a prop de la superfície.

RAJADA TACADA

Raja polystigma

Molt comuna. Viu en fons tous a fondàries moderades. S'alimenta de peixos i crustacis.

Taurons i rajades

BOTXINS O VÍCTIMES. Ens els presenten com a perillosos, però, en realitat, són víctimes de la sobrepesca i de la contaminació. / 2 a 9

I UN PÒSTER DE REGAL. Dibuixos de Toni Llobet.

Botxins o víctimes?

ELSTAURONS. Algunes pel·lícules en els han presentat com uns animals devastadors, botxins i assassins. La realitat, però, ens indica que estan sent les víctimes d'una situació de sobrepesca i de manca de mesures de protecció que els estan duent a l'extinció.

ELASMOBRANQUIS

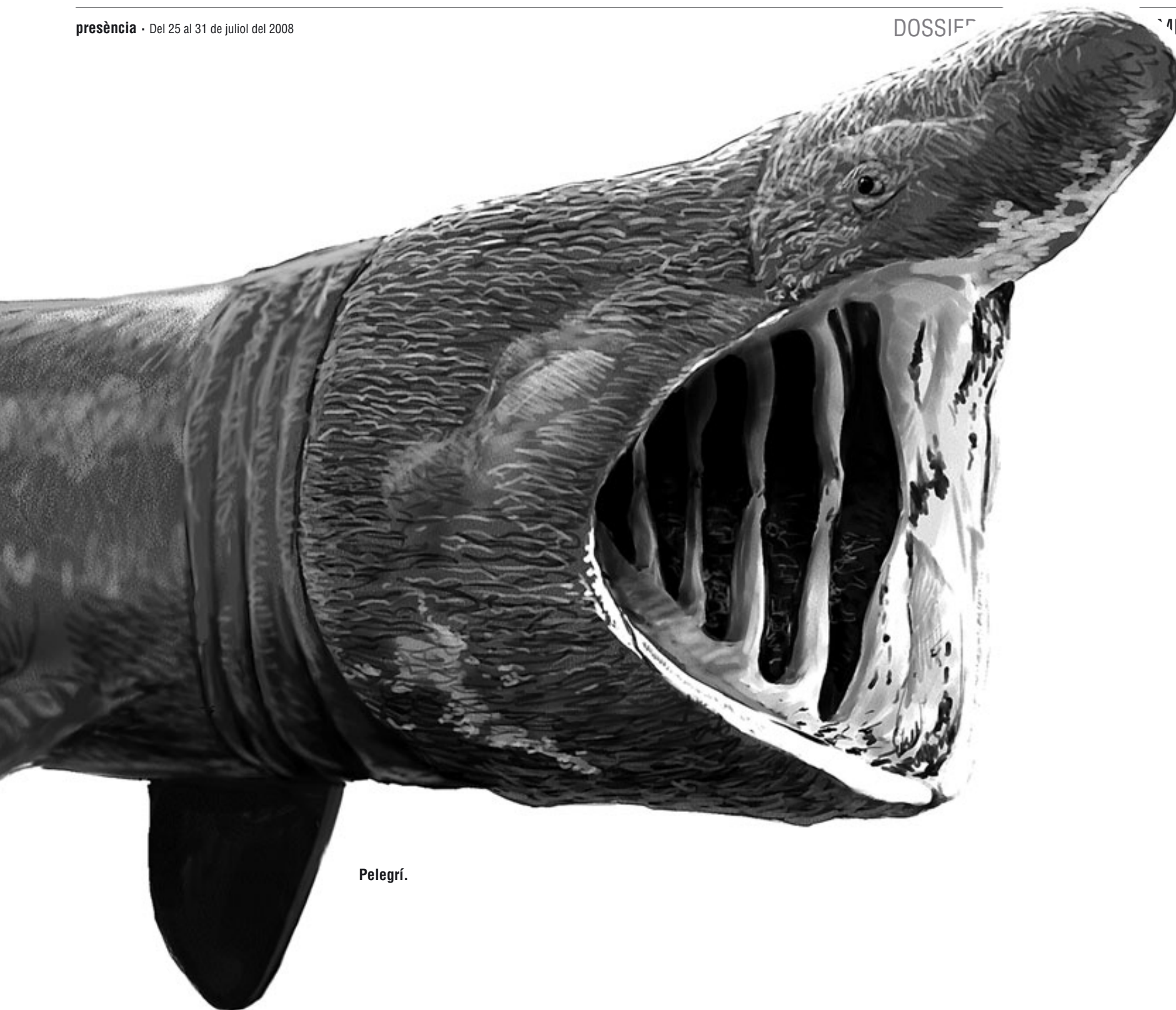
- TAURONS I RAJADES
- Tenen un esquelet cartilaginós
- No tenen bufeta natatòria
- La majoria tenen la boca en posició ventral
- Han substituït les escates per denticles dèrmics
- Presenten les ranures branquials obertes a l'exterior

JORDI COMELLAS

● N'hi ha un miler d'espècies diferents, que poden anar des del negret, que fa 20 centímetres i pesa 2 quilos, fins al tauró balena, que pot fer 14 metres de llargada i pesar 12 tones.

Són els taurons, que juntament amb les rajades se'ls coneix per elasmobranquis, animals marins que es caracteritzen, sobretot, pel fet de tenir un esquelet cartilaginós i respirar per brànquies. També es diferencien d'altres espècies marines pel fet que no tenen bufeta natatòria, la majoria tenen la boca en posició ventral, han substituït les escates per denticles dèrmics i presenten les ranures branquials obertes a l'exterior.

Al món es calcula que hi ha un miler d'espècies, unes 470 de taurons i unes 650 de rajades. Les que freqüenten el Mediterrani,

Pelegri.

però, són menys: unes 47 de taurons i unes 38 de rajades, de les quals al pòster s'han inclòs les més freqüents, 28 dels uns i 10 de les altres.

Totes tenen un futur incert si no s'adopten una sèrie de mesures de protecció a escala internacional. La sobrepesca, agreujada en els darrers anys per la comercialització de les aletes, i la manca de mesures de protecció efectives estan reduint perillosament el nombre d'individus, de manera que més de la meitat d'aquestes 38 espècies es troben en algun nivell de perill: 10 estan en perill, 15 en situació de vulnerabilitat i de les 13 restants no se'n té prou informació.

Del miler d'espècies que hi ha arreu del món, unes 275 de taurons i unes 96 de rajades es troben incloses a les llistes vermelles d'espècies amenaçades. Pel que

Un grup de taurons martell, que es poden trobar tant a la costa com a alta mar. / EFE

fa al total d'espècies presents a la Mediterrània, les amenaçades són el 46% de les de taurons i rajades.

Segons fonts de la Unió Mundial per a la Conservació de la Naturalesa (UICN), només un 32% de les espècies estan exemptes d'amenaçes, n'hi ha un 18% que estan a punt d'extingir-se, un 11% que estan en perill d'extinció, un 13% que són espècies amenaçades vulnerables i de la resta, un 26%, no se'n tenen prou dades.

Les mateixes fonts indiquen que, en els darrers dos segles, el Mediterrani ha perdut un 97% dels taurons. En concret, el nostre mar hauria perdut un 97% de taurons blaus, un 99% de taurons martell, un 99% de taurons guilla i un 99% de marraixos, unes xifres pràcticament iguals a les del mar Lígur i equiparables a les del

Gran expectació mediàtica a Tarragona per la cacera d'un tauró que feia dies que veien per la platja. L'animal va morir després de ser traslladat a l'Aquàrium. / JUANPE RODRÍGUEZ

Els taurons que ens visiten

JORDI COMELLAS

● Durant tot l'any passat, una vintena de taurons es van deixar veure per les costes catalanes.

Aquesta xifra supera en escreix les dels anys anteriors. Segons la Fundació per a la Conservació i la Recuperació d'Animals Marins (CRAM), l'any 2003 se n'havien vist tres, cinc el 2004 i dos el 2006.

Enguany, en menys d'un mes se n'han pogut veure a Badalona, al Port Olímpic de Barcelona, a Vilanova, a Alacant, a Sagunt i a Eivissa.

SI ENS TROBEM UN TAURÓ A L'AIGUA, NO HEM DE FER MOVIMENTS BRUSCOS NI INTENTAR TOCAR-LO, I HEM DE MIRAR D'NO AÏLLAR-NOS, JA QUE UN TAURÓ RARAMENT ATACARÀ UN GRUP DE PERSONES

Les espècies albirades l'any passat van ser taurons grisos, pelegrins, taurons martell, bocadolces de morro rodó, vaques marbrades, escurçanes, rajades manta i una tintorera. De totes aquestes destaquen els taurons grisos, els martell i la rajada manta, ja que no és gens freqüent veure'n pels nostres litorals.

Com que cada vegada és més habitual veure taurons a prop de les platges, l'organització ecologista Mediterrani-CIE ha confeccionat una espècie de decàleg per saber què cal fer en el cas de

trobar-nos un tauró.

Primer de tot, no hem d'alarmar-nos ni fer moviments bruscos. Hem d'intentar nedar cap a la platja tranquil·lament, intentant no aïllar-nos, ja que un tauró rarament atacarà un grup de persones, però li serà més fàcil fer-ho a una persona sola.

El que no hem de fer és intentar tocar l'animal, ja que es podria sentir amenaçat i podria mossegar amb facilitat, perquè són animals molt ràpids i àgils gràcies al seu esquelet de cartílags. Tot seguit cal avisar els ser-

veis corresponents per tal que es faci sortir tota la gent de l'aigua.

Com a mesura prèvia, no hem d'entrar a l'aigua si tenim alguna ferida sagnant; també és millor no banyar-nos de nit, ni durant la posta o la sortida del sol, ja que en aquestes hores els taurons se solen mostrar més actius. També és convenient no banyar-se amb joies molt brillants, perquè el tauró podria confondre els reflexos de la llum amb les escates d'un peix, ni en aquells llocs on es pesqui, perquè el palangre podria atreure els taurons.

mar Jònic i el Tirrè.

El descens del nombre de taurons comporta serioses conseqüències per als ecosistemes en què habiten, ja que són part essencial de la seva cadena alimentària, en ser uns gran reguladors de l'equilibri ecològic marí.

El tauró no és un animal que, per regla general, gaudeixi de la simpatia de la majoria de la gent, i això dificulta la sensibilització social per a la seva protecció.

Les pel·lícules sobre monstruosos taurons assassins que

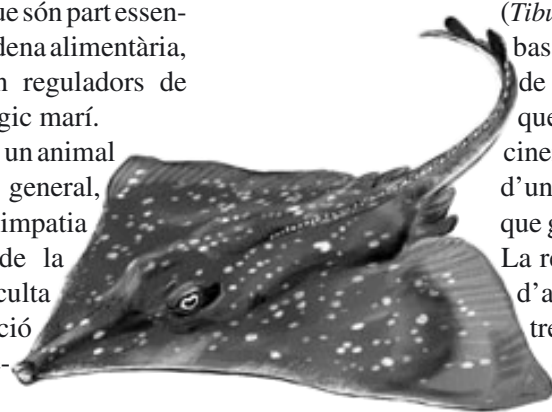
gaudien atacant i menjant persones han jugat molt en contra d'aquestes espècies, a partir de l'any 1975, amb l'estrena de *Jaws* (*Tiburón*), de Steven Spielberg, basada en la novel·la homònima de Peter Benchley. La imatge que ens ha donat la literatura i el cinema d'aquests animals és d'un gran depredador, carnívor, que gaudeix atacant les persones. La realitat, però, està molt lluny d'aquesta concepció, entre altres coses perquè són animals que detesten la carn humana, per la quantitat d'urea que conté.

Fins i tot, després de l'estrena

d'aquesta pel·lícula es va començar a detectar selaciofòbia, nom científic que es dona a la por persistent i anormal als taurons que tenen molts nedadors. Els afectats per aquesta por són incapaços de nedar al mar, encara que s'assegurin que s'han col·locat xarxes i altres sistemes de seguretat.

Si bé la novel·la de Peter Benchley i els films de Spielberg, i altres que els han seguit, han potenciat aquesta imatge equivocada, en el 15è Festival de Cinema del Medi Ambient 2008 es va poder veure la pel·lícula *Sharkwater* (*Els senyors del mar*), que està previst que s'estreni als cinemes co-

mercials aquest mes de juliol i en la qual, segons ens explica Marga Viza, de l'àrea de territori i paisatge de l'Obra Social Caixa Catalunya, «el seu director, el biòleg i cineasta canadenc Rob Stewart, no només acaricia i conviu amb taurons, sinó que fa un extens reportatge documental sobre la vida dels taurons, la seva biologia i, sobretot, sobre la corrupció política i el negoci que representa la cacera i la pesca despietada de taurons, amb reveladores filmacions a Costa Rica i l'Equador, un negoci del qual no s'escapa l'Estat espanyol, ja que des del port de Vigo s'exporten milions d'aletes

Rajada Romeguera

Sopa d'aleta de tauró per a la classe mitjana xinesa

JORDI COMELLAS

● Als taurons oceànics se'ls està complicant la vida perquè, a més de les captures habituals i les accidentals, se'ls ha situat en el punt de mira d'un important negoci creat al voltant d'una creixent demanda de sopa d'aleta de tauró que fa que siguin perseguits per pescadors sense escrúpols que estan posant les seves espècies en perill.

La sopa d'aleta de tauró diuen que es remunta a milers d'anys enrere en la cultura xinesa, però alguns estudis situen l'inici del seu consum durant la dinastia Song, l'any 998, i asseguren que no es va popularitzar fins a la dinastia Ming, al voltant de l'any 1368.

Està considerada com una delícia xinesa i se n'està incrementat el consum, coincidint amb el creixement d'una classe mitjana xinesa que veu en aquesta sopa o, més ben dit, en el fet de poder oferir aquesta sopa als seus convidats, un símbol de riquesa i de prestigi. Se serveix, doncs, en celebracions especials, com ara casaments, banquets, menjars d'empresa, etcètera. També hi ha un succedani enllaunat per a butxaques menys afavorides que no conté aleta.

Si posar una espècie en perill d'extinció ja és greu, la manera com es fa encara ho és més. Per poder obtenir l'aleta, es pesca el tauró, se li tallen les aletes i l'animal es llença al mar encara viu, on pateix una lenta agonia men-

Un caçador de taurons mostra una aleta al mercat de Lamp Pulo, a Banda Ache (Indonèsia). /EFE

tre es va dessagnant. D'aquesta cruel pràctica se'n diu *aletejar* i és coneguda com a *finning* en anglès.

Per comercialitzar-la amb un

bon aspecte, ja sigui congelada o assecada, l'aleta es posa a assecar, se li treu la pell i es renta amb peròxid d'hidrogen.

Tot i que és un plat comú a

molts països asiàtics, és la Xina la principal consumidora d'aquesta sopa, que en alguns restaurants pot valdre fins a 75 euros (uns cent dòlars).

Una de les principals espècies capturades pels vaixells de la Unió Europea és el solraig, que precisament enguany s'afegirà a la llista vermella d'espècies amenaçades i del qual l'any 2006 els pescadors espanyols i portuguesos en van capturar més de 3.000 tones.

Tot i la creixent demanda, alguns països com ara els Estats Units tenen contraindicada la sopa d'aleta de tauró als nens i a les embarassades, a causa de l'elevat nivell de mercuri que conté. Estudis recents han indicat que les aletes contenen quantitats molt elevades de mercuri que en molts casos superen les permeses per al consum humà.

Aquesta cacera desmesurada està posant en perill algunes espècies, perquè a la població de taurons els costa molt sobreposar-se a la pesca excessiva. Primer, perquè creixen bastant lentament i els costa arribar a la maduresa sexual (al voltant de 20 anys) i, segon, perquè quan pareixen tenen poques cries en comparació amb altres espècies de peixos.

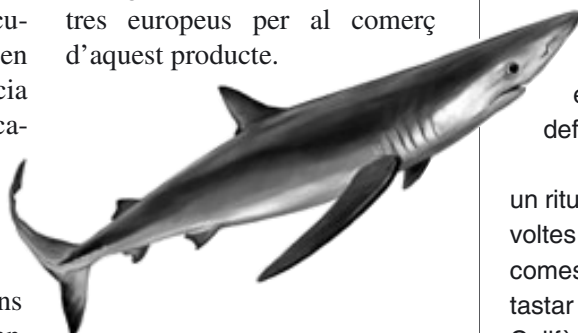
Com a contrapartida, hi ha sis camps olímpics xinesos que s'han afegit a les diferents campanyes que s'estan fent a tot el món perquè la Xina deixi de consumir aleta de tauró.

de tauró cap al mercat asiàtic, tot i la prohibició expressa de capturar-los per tallar-los les aletes», una pràctica que no només no decreix, sinó que augmenta.

En aquest sentit, Marga Viza recorda: «No ens hem de preocupar pel que els taurons ens poden fer, sinó per la seva supervivència i els efectes que pot tenir en la cadena tròfica o alimentària.»

Segons un informe que es va presentar el mes passat a la reunió del Conveni sobre Diversitat Biològica de les Nacions Unides que es va celebrar a Bonn, l'any 2005 la Unió Europea va exportar un total de 2.273 tones

d'aletes al mercat de Hong Kong, un dels majors del món pel que fa a aquest producte. En aquest mercat, Espanya lidera la participació europea a Hong Kong i els ports de Vigo i Las Palmas són els centres europeus per al comerç d'aquest producte.

Tintorera

Mossegades de tauró

● Al costat de taurons que només mengen plàncton, com ara el peix més gros, el tauró balena, hi ha grans depredadors carnívors, com ara el tauró blanc, el tigre, el d'aletes de punta blanca, el toro o el solraig, espècies que poden atacar fàcilment si es veuen amenaçades. Dues espècies més que també poden atacar per defensar-se són el tauró gris i la tintorera.

Quan veuen una possible presa, fan tot un ritual abans de mossegar-la. Fan un parell de voltes al seu voltant i si estan molt segurs que és comestible, o tenen molta gana, mossegueuen per tastar la peça. Això és el que fa el gran tauró blanc a Califòrnia, on s'han donat casos d'atacs a surfistes. El problema és que una mossegadeta «de tast» d'un d'aquests animals pot ser mortal.

Però no són només les aletes l'únic que es comercialitza dels taurons. Les seves dents i fins i tot les mandíbules d'algunes espècies es cotitzen a preus elevats. També s'ha desenvolupat tota una indústria al voltant de l'oli de fetge de tauró i també del seu cartílag, que fabrica productes presumiblement encaminats a la salut humana i a la cosmètica. En aquest sentit, gràcies a la pressió exercida per grups ecologistes a tot el món, les grans indústries de cosmètica han decidit substituir l'oli de fetge de tauró per un producte derivat de les olives per elaborar els seus productes.

Natura 2000 des del mar Balear. Publicació d'un quadre específic sobre els àrees costaneres balears designades com a part de Xarxa Natura 2000.

El patrimoni marí mediterrani. Amb la Federació d'Activitats Subaquàtiques, edició d'una revista per donar a conèixer el patrimoni marí.

Els taurons, vitals per als oceans. Amb la Fundació Oceana fan un informe divulgatiu sobre els taurons i la seva rellevància en l'equilibri marí.

El dofí mular a Galícia. Es redacta un document base sobre la conservació del dofí mular a Galícia, perquè s'aprovi un pla de conservació de l'espècie.

Tortugues marines al País Valencià. Amb l'Asociación Biodiversidad y Desarrollo Sostenible, de València, realitzen un projecte de sensibilització per a la conservació de tortugues marines al País Valencià. El projecte preveu xerrades, pòsters, una exposició, un volum monogràfic i la implicació de les institucions locals en la seva conservació.

El corall taronja. Amb l'Asociación Hombre y Territorio, es fa un seguiment de les poblacions de corall taronja en un tram de la costa granadina, on es coneixen poblacions estables però amb risc potencial de disminució. Alhora, s'estableixen unes mesures d'ús i bones pràctiques per a la seva conservació. Es preveu una campanya sobre la importància d'aquest corall com a patrimoni natural.

Gestionar la flora i la fauna marines

JORDI COMELLAS

● Durant l'any 2008 l'àrea de territori i paisatge de l'Obra Social de Caixa Catalunya ha donat suport a diferents projectes i a diferents entitats i associacions, la majoria no lligats especialment als taurons o als elasmobranquis, però sí que relacionats o lligats amb la salvaguarda del medi marí, que és també una manera indirecta de preservar i de lluitar per aquestes espècies que es troben al capdamunt de la cadena tròfica.

La majoria dels projectes de l'Obra Social Caixa Catalunya fan referència a la gestió, a la sensibilització i a la necessitat de mesures proteccionistes

La majoria d'aquests projectes fan referència a la gestió de la fauna i la flora del medi marí.

Altres iniciatives que han rebut l'ajut de Caixa Catalunya són també projectes que van acompanyar

nyats de tot un seguit d'actuacions, com ara exposicions, xerrades, l'elaboració d'informes, l'edició de tríptics i pòsters, etcètera, per tal de presentar la situació de zones o d'espècies concretes, amb la intenció de sensibilitzar la població sobre la salut de diferents aspectes del medi marí i també les autoritats, que són les que poden redactar plans de conservació per protegir les espècies més amenaçades.

D'entre tots, i relacionats di-

rectament amb els elasmobranquis, destaquem l'informe que estan elaborant conjuntament amb la Fundació Oceana sobre la rellevància que tenen taurons i rajades en el manteniment de l'equilibri marí i les amenaces a què estan sotmesos, del qual haurà de sortir una guia educativa adreçada a joves i adults, amb la voluntat de combatre el mite del tauró com a animal aterridor, com hem vist molts cops en el cinema i en la literatura d'aventures.

Agullat

Rebecca Greenberg. / Científica marina i responsable de la campanya de taurons d'Oceana

«Han de tenir els mateixos drets que els altres peixos»

JORDI COMELLAS

● La responsable de la campanya de taurons de la Fundació Oceana considera que s'ha de regular la situació dels elasmobranquis i que s'ha d'aconseguir que tinguin els mateixos drets que els altres peixos.

— Quina seria la situació dels elasmobranquis a la Mediterrània?

— «El Mediterrani és el lloc més perillós del món per als elasmobranquis. Hi ha un 42% de les espècies que estan amenaçades d'extinció, sobretot per la sobrepesca, però també per les captures accidentals. A això cal afegir-hi la degradació de l'hàbitat, la contaminació marina, etcètera. En general, la situació està molt malament. Fa un parell de setmanes es va fer públic un informe que diu que les poblacions dels grans taurons, com ara el martell, la tintorera i el solraig, han descendit un 90%.»

— Les rajades es troben en una situació semblant?

— «El mateix passa amb les rajades, perquè tant els taurons com les rajades són animals molt vulnerables a la sobrepesca, ja que no es poden recuperar al mateix ritme que són explotades.»

— Com repercuteix això en els ecosistemes marins?

— «Els taurons grossos són els grans depredadors del mar, actuen en certa manera com els lleons en el mitjà terrestre: s'alimenten dels individus més febles o malalts i creen un equilibri a tots els nivells de la cadena trò-

Rebecca Greenberg creu que els taurons són unes grans víctimes.

fica que tenen per sota d'ells. Mantenen un cert equilibri i si desapareixen les poblacions de taurons es desestabilitzarà la cadena tròfica i tindrem efectes a diferents nivells i en altres poblacions. Veurem un desequilibri amb efectes que no arribem a calcular però que ja veiem que està afectant de manera negativa en alguns indrets.»

— Atesa la mala fama que tenen els taurons, podríem dir que estan passant de ser vistos com botxins a ser con-

siderats víctimes?

— «Sí, és exactament això: ells han de tenir més por de nosaltres que no pas nosaltres d'ells. L'ésser humà mata uns 200 milions d'elasmobranquis cada any, sobretot per aconseguir les aletes, per la gran demanda d'aquest producte dels xinesos. Per això veiem un increment tan absurd en la captura de taurons.»

— Ataquen o no ataquen, els taurons?

— «Poden atacar, com ho poden fer un ós o un lleó, però

només hi ha tres o quatre espècies que causen atacs. Però un atac gairebé sempre és un accident, perquè l'home no és una presa per als taurons.»

— Què fa Oceana per pal·liar aquesta situació?

— «Tenim una vessant de sensibilització i després hi ha la vessant del lobby polític, en què intentem aconseguir canvis legislatius, sobretot pel que fa a la pesca. Estem esperant que la Comissió Europea adopti un pla d'acció europeu que comporti la regulació per a la pesca, però de moment està molt poc regulada.»

— Estan desapareixent i es poden pescar lliurement?

— «Els elasmobranquis es poden pescar arreu; molt poques espècies tenen límits com tenen molts altres peixos. De fet, hi ha dues espècies, més el grup d'aigües profundes, que tenen límits, però la resta no tenen cap limitació i es poden pescar sense límit. Aquest és el problema. Són peixos que es poden pescar —no diem pas que no es pugui fer—, però s'hauria de gestionar, i se'ls hauria de donar els mateixos drets que tenen els altres peixos que pesquem.»

— I què esteu fent en col·laboració amb la Fundació Territori i Paisatge?

— «Estem editant un informe sobre els taurons, per sensibilitzar, i també una guia amb totes les espècies d'elasmobranquis que es poden trobar en aigües europees.»

«EL MEDITERRANI ÉS EL LLOC MÉS PERILLÓS DEL MÓN PER ALS ELASMOBRANQUIS»

Les causes de la regressió de les espècies

● Tots els factors que contribueixen a la regressió de les diferents espècies de taurons tenen a veure amb les activitats humanes.

Un factor important que ja hem esmentat seria la cacera indiscriminada per aprofitar-ne les aletes, o també el seu fetge, que és utilitzat en cosmètica. En alguns indrets també se'n comercialitzen les dents o fins i tot les mandíbules.

La manca d'aliments deguda a la sobreexplotació pesquera d'espècies que formen part de la seva dieta, com ara els calamars, les tonyines, els llobarros, etcètera, és una altra de les causes de la seva regressió, com també la pesca

Un tauró enganxat en una xarxa, a Badalona. / J. NAVARRO

accidental, sobretot a causa de les xarxes de deriva o les d'arrossegament, que s'utilitzen per pescar espècies de mida més petita que formen part de la seva dieta, tot i que a algunes espècies també els afecten altres tècniques de pesca, com ara el palangre de fons, el palangre de superfície i l'almadrava.

La contaminació és un altre dels factors importants que afecten els taurons, al costat de la constant i accelerada destrucció del litoral, que redueix la qualitat del seu hàbitat, la qual cosa els fa difícil trobar un indret en condicions a l'hora de pondre els ous o de donar a llum les cries.

Taurons i rajades, en un pòster

Presència i l'Obra Social de Caixa Catalunya han reunit en un pòster **les principals espècies de taurons i rajades dels Països Catalans**, amb il·lustracions de Toni Llobet i l'assessorament científic dels biòlegs Joan Barrull i Isabel Mate

MIOUEL RIERA

● **Presència i l'Obra Social de Caixa Catalunya**, a través de la seva àrea de Territori i Paisatge, han reunit en un pòster les principals espècies de taurons i rajades que viuen als mars dels Països Catalans. Aquest és el quinzè pòster de biodiversitat dels Països Catalans que la revista i l'entitat editen des que l'any 2003 van iniciar la seva col·laboració.

En el pòster hi apareixen un total de trenta-vuit espècies de taurons i rajades –vint-i-vuit de taurons i deu de rajades–, en el que pretén ser una mostra representativa de totes les que viuen al Mediterrani occidental, prop d'un centenar, en total. Cada espècie apareix en una casella diferenciada amb el nom comú, les variants dialectals corresponents, el nom científic i una petita descripció. També s'hi han afegit algunes icones, referents al seu estat de conservació i a l'hàbitat. «Hi hem posat les espècies més representatives, les que potser eren les més conegudes pel públic en general, les que eren molt puntuals o ocasionals les vam descartar», expliquen els assessors científics del pòster, els biòlegs del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, Joan Barrull i Isabel Mate, que han treballat durant quinze anys amb taurons.

El dibuixant Toni Llobet s'ha fet càrrec un cop més d'il·lustrar el pòster. «Han estat animals agraïts de dibuixar, perquè són espectaculars i imponents, tenen pells amb textures diverses (brillants, aspres, pigallades) que donen molt de joc. Per poc bé que els dibuixis, *responen* molt bé quan la gent se'ls mira», explica Llobet, que també destaca que en el pòster s'ha prioritzat la presentació de les diferents espècies a escala, perquè així el públic es pot fer una bona idea de la gran varietat de mides que hi ha. «La contrapartida és que les espècies petites (el gat, el gatvaire, les vaques tremoloses), que tenen pells amb dissenys molt atractius, han quedat molt menudes!», comenta.

L'il·lustrador explica també que obviament totes aquestes espècies no es poden dibuixar del natu-

El nou pòster editat per Presència i l'Obra Social Caixa Catalunya.

Èxit de la carpeta amb tots els pòsters

● Presència i l'Obra Social de Caixa Catalunya ja han repartit a hores d'ara de manera totalment gratuïta milers d'exemplars de la carpeta *Biodiversitat dels Països Catalans*, que han editat conjuntament i en què s'han reunit els catorze pòsters de flora i fauna publicats des de la primavera del 2003. La carpeta es pot aconseguir a través de qualsevol oficina de Caixa Catalunya, entregant un val que Presència va publicar en el número corresponent al cap de setmana del 13 de juliol. L'allau de demanda va provocar que, en un primer moment, a moltes oficines les carpetes s'exhaurissin, però de seguida se'n van enviar de noves i no hi hauria d'haver problemes perquè qualsevol lector interessat la pogués aconseguir, ja que el

nombre d'existències encara és elevat.

En la carpeta, editada amb cartró reciclat, hi ha, com s'ha explicat anteriorment, les catorze làmines editades fins ara: ocells comuns, mamífers, bolets, rèptils i amfibis, bestiar autòcton, rapinyaires, peixos marins d'aigües litorals, aviram autòcton, arbres, peixos de riu, papallones, plantes fruïteres, cetacis, i mallerengues, picots i pica-soques. També s'hi ha guardat espai per anar-hi encabint els que s'aniran publicant, la

relació dels quals està impresa en un dels laterals de la carpeta. Aquest any, a part del dedicat als taurons, se'n publicaran de dedicats a la vinya i l'olivera, a l'evolució de la vida i als cinquanta insectes més comuns.

ral, ni tan sols totes a partir de fotografies d'aquari o en llibertat, perquè moltes viuen a fondàries inabastables, són rares i amagadisses. «Per això, en alguns casos, la dificultat ha estat *traduir* les fotografies disponibles de peixos acabats de pescar, de cap per avall o sobre un llit de glaç a la llotja, en peixos amb aparença viva», indica. «Com sempre passa quan es dibuixa acuradament qualsevol cosa, es posen de relleu matisos que sovint passen desapercebuts. No tots els taurons són iguals, això està clar, però fins i tot entre els *taurons taurons*, els clàssics de pel·lícula, podríem dir, hi ha moltes diferències: el marraix té un aspecte xato, mentre que la tintorera és gràcil i elegant; el solraig seria el tauró *catxes*; els taurons fosc i gris són equilibrats en les formes; el tauró blanc, a banda de ser imponent, té una expressió un punt *perversa* en el seu somriure que es fa impossible d'evitar...

«Hi ha un abans i un després de la pel·lícula 'Tauró'»

M.R.
● Els biòlegs Joan Barrull i Isabel Mate, del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, han estat els assessors científics del pòster *Taurons i rajades dels Països Catalans*. Barrull i Mate, amb més de quinze anys de treball sobre taurons, expliquen que els taurons s'han de veure de manera molt diferent a com s'han presentat sovint al cinema i en algunes revistes i documentals: «Hi ha un abans i un després de la pel·lícula *Tauró*, que va fer que la gent associés la paraula tauró a un ésser de dimensions brutals i grans dents. De fet, la paraula tauró s'associa també amb la por. També molta gent es pensa que no hi ha taurons a la Mediterrània», explica Joan Barrull.

Però de taurons al *Mare Nostrum* n'hi ha i molts, tot i que això no impedeix que l'home pugui estar ben tranquil quan s'atansa al mar. «Els taurons a la Mediterrània o són molt al fons o són molt endins. És difícil que s'acostin a

Els biòlegs Joan Barrull i Isabel Mate, amb diferents exemplars de tauró mediterrani. Han estat els assessors científics del pòster.

la platja, però pot passar. Per exemple, alguns taurons segueixen les barques de pesca i sempre n'hi pot haver algun de despistat que entri a port, però amb la quantitat de gent que utilitza les platges constantment, el nombre d'inci-

dents relacionats amb taurons és pràcticament nul», comenten els dos biòlegs.

Els qui sí tenen problemes són els taurons mediterranis. La sobrepesca i la contaminació són els seus principals enemics. D'una

banda, els peixos cartilaginosos com els taurons, tenen una estratègia biològica diferent respecte dels peixos ossis: tenen un nombre de cries molt baix. Això fa que en situacions de sobrepesca, de seguida les poblacions minvin i, tot i que no hi ha una pesqueria específica de taurons, sí que se'n capturen d'associats a altres pesques, com les de la tonyina. En la majoria dels casos, aquests taurons són llançats de nou al mar o bé es fan servir d'esquer o se n'aprofiten només les aletes.

Barrull i Mate creuen que no calen mesures de protecció específiques per als taurons i pensen que si governs i pescadors apliquessin al peu de la lletra les quotes de captures que especifiquen els científics, les poblacions augmentarien ben aviat o, com a mínim, no minvarien. Un altre problema és el de la contaminació, que pot afectar més els taurons que a altres espècies perquè aquests són dalt de tot de la cadena alimentària.

molí del mig
HOTEL ★★★★★ RESTAURANT

UNA EXPERIÈNCIA PER SER EXPLICADA
un espai amb identitat pròpia, barreja de contrastos i estils que componen l'ànima avantguardista

Un aparador natural de conreus, herbes aromàtiques i arbres fruiters

Retrobar en aquest racó de l'Empordà el ritme pausat que la natura ens ofereix

Molí del Mig és L'ESPECIALISTA en cicloturisme i senderisme a la Costa Brava

TORROELLA DE MONTGRÍ
972 75 53 96 669 86 87 05

BAIX EMPORDÀ
hotel@molidelmig.com www.molidelmig.com

101415-929345T